1893 — 1973
80 років
Служби Народові

СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07303
(201) 434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
(212) BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXX. Ч. 35. TWO SECTIONS (SECTION I) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК СУБОТА, 24-го ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1973 No. 35. VOL. LXXX.

КОРОТКІ ВІСТКИ

П'ятниця, 23 лютого 1973

НАУКОВЦІ В ПАСАДІНІ, КАЛІФ., ТА В ІНШИХ наукових закладах вивчають різні матеріяли й відомості, зібрані під час полету космічного корабля „Аполло-17" на Місяць. Вони виявили газові виділення з деяких місячних кратерів. Таким чином виходить, що хоча на Місяці немає життя, все таки те космічне тіло не є цілковито завмерлим. Деякі кратери, в тому Арістархус, що має 25 миль ширини, незвичайно дивно освітлені тоді, коли на Місяці є ніч, що також підтверджує припущення, що з глибини Місяця іноді вириваються нагору струмені газу.

ОПИТУВАННЯ ДОСЛІДНОГО ІНСТИТУТУ ҐЕЛЛУПА виявили, що в ЗСА дещо зменшилася кількість дорослих осіб, які курять чи пробували курити отруйну маріхуану. З 1969 до 1971 року кількість таких „курців" була зросла з 4 до 12 відс., але в минулому році спала до 11 відс. Одночасно опитування виявили, що зменшилася кількість людей, які виступають проти легалізованого курення маріхуани: у 1969 таких було серед кількох тисяч опитуваних 84 відс., а тепер проти дозволу на курення маріхуани виступають 78 відс. опитуваних.

СЕКРЕТАР СКАРБУ ДЖОРДЖ ШУЛТЦ ПОВІДОМИВ, що його департамент розіслав до всіх стейтів ЗСА окремих відпоручників у справах виповнення податкових формулярів. Вони будуть допомагати колишнім військовополоненим полагоджувати звітність „з найбільшою симпатією та вирозумінням". Вони ж допомагатимуть виповнювати складні формуляри й родинам тих, які ще не повернулися з полону, або вважаються безслідно пропалими.

У ПОРТІ В ГЮСТОНІ, ТЕКСАС, СТОЯТЬ довгі ряди американських та інших кораблів, очікуючи своєї черги для засипки й перевезення зерна до СССР, який закупив 19 мільйонів тонн пшениці. В Гюстонському порті на повну потужність працюють чотири велетні - елевейтори. Звідти буде відправлено до СССР майже 90 відс. всього закупленого зерна.

В АНАЙХЕМІ, КАЛІФ., У АМЕРИКАНСЬКИХ ЛЕТУНІВ гостем був німецький пілот, який за Гітлера збив кілька літаків, у тому й американських. Але учасники 91-ї групи бомбардувальників не мали злого серця на Горста Пертцшлера й подарували йому значок із зображенням їх літака „Б-17". Той узяв значок і повідомив, що він збив також і „Б-17" . . .

ПОЛІЦІЯ В НЮ ЙОРКУ ЗААРЕШТУВАЛА Теда Гросса, колишнього міського комісара Ню Йорку. Т. Гросс керував Управлінням у справах молоді, його будуть судити за підкупство й одержування хабарів.

ІРАН ЗАКУПИТЬ В АМЕРИЦІ зброю вартости понад 2 більйони долярів — подано офіційно з Пентагону. Цей транспорт зброї охопить головно бойові й транспортові літаки, гелікоптери, керовані летунські бомби й усяку амуніцію. Між Америкою і Іраном прийшло до порозуміння, що ЗСА вишлють до Ірану коло 300 фахівців для вишколювання іранців у користуванні тією новітньою зброєю. Іран почав посилено зброїтися, коли Британія відкликала свої збройні сили з Перської затоки. Іран замовив у Британії прибережні воєнні кораблі й танки. За всі ті товари Іран платитиме готівкою.

ФРАНЦУЗЬКА ПОЛІЦІЯ ВІДНАЙШЛА вкрадену кілька днів тому з цвинтаря на прибережному острівці Іль д'Є домовину з тлінними останками колишнього маршала Філіппа Петена, що його засудили після другої світової війни за зраду і співпрацю з німцями на смерть, з заміною на досмертну в'язницю. Він помер і був похоронений на названому острові у 1951 році. До крадежі домовини призвався 35-тирічний Гюберт Массоль, член скрайньої французької правиці, яка завжди домагалася, щоби Петена похоронено на велетенському військовому цвинтарі під Верденом, де Петен виграв був битву проти німців у першій світовій війні. Поліція притримала й переслухала 5 осіб у зв'язку з цією справою, але не подала ніяких ближчих інформацій. Домовину перевезуть назад до її могили на названому острові.

ПОРТУГАЛІЯ ВИЯВИЛА ГОТОВІСТЬ увійти в переговори з „східньо - европейськими країнами" щодо „торговельних і інших" зв'язків. Правий уряд у Португалії дотепер не визнавав комуністичних режимів в Европі та заборонив компартію у Партугалії.

АПОСТОЛЬСЬКА СТОЛИЦЯ Й ІТАЛІЙСЬКІ КОМУНІСТИ ПРОБУВАЛИ від 1965 року посередничити у воєнному конфлікті у В'єтнамі — виявлено тепер в італійській пресі. Міністер закордонних справ Південного В'єтнаму, Тран Ван Лям, прибув до Риму і буде прийнятий на авдієнції у Папи Павла УІ. Він їде до Парижу, де від 26 ц. м. має розпочатись міжнародна конференція про В'єтнам.

НАСТАЛА СУПЕРЕЧКА про античну грецьку вазу, яку в Італії закупив Метрополітальний музей у Ню Йорку за поверх один мільйон дол. Продав її Дікрам А. Сарафіян, арабський торгівець старовиною у Ливані, за посередництвом американського бизнесмена Роберта Гехта у Римі. Але той арабський фахівець твердить, що він ніколи не бачив тієї вази в одному куснику та що ваза складалася насправді з багатьох кусників, які переховувалося у невеликому пуделку. Тим часом керівні кола Метрополітального музею запевняють, що тільки в деяких місцях „підмальовано" вазу та що вона знаходилася у першорядному законсервованому стані.

У ФРАНЦІЇ СТРАЙКУВАЛИ службовики контрольних веж на обох летовищах під Парижем, Орлі і Бурже, і тому тамошній летунський рух був майже цілком спаралізований. Страйкарі домагалися підвищення їх винагороди та інших соціяльних прав.

У ЛЮЦЕРНІ У ШВАЙЦАРІЇ ПОМЕР на 80 році життя один із найславетніших сучасних скрипалів, Йозеф Сіґеті, мадяр. Від 1960 року він уже перестав виступати. Користувався міжнародною славою музика, виконавця головно клясичних творів на скрипку.

ЛОНДОНСЬКА ПОЛІЦІЯ ЗАСТРЕЛИЛА двох молодих азійців, вірогідно пакістанців, які вдерлися до індійської амбасади, тероризували тамошній персонал і викрикували ворожі Індії гасла. Заалярмована поліція ввійшла до будинку амбасади задніми дверми і несподівано заскочила напасників, які проте не послухали заклику поліції і не хотіли кинути зброю, яка — як згодом виявилося — була тільки імітацією револьверів. Припускають, що це були патріотичні пакістанські юнаки, які хотіли перевести демонстрацію проти Індії, не здавши собі справи з можливих трагічних для них наслідків.

Внаслідку девальвації доляра пішла значно вгору ціна на золото

Париж. — На біржах у Парижі й Лондоні та у вільній торгівлі ціна золота підскочила в останніх днях до 90 дол. за унцію. Коли 12 лютого ц. р. проголошено девальвацію доляра на 10 відс., то ціна золота була 68 дол. за унцію. Минулого літа платили по 60 дол. за унцію золота. У 1968 році унція золота коштувала офіційно 35 дол., а тепер офіційно та ціна становить 42 дол. В Америці заборонений вільний продаж золота і великі промислово-торговельні корпорації не заінтересовані у купні-продажі золота. Займаються цим тільки спекулянти, приватні багатії або посередники для міжнародних промислових цілей. Деякі коментатори вважають погоню за золотом нерозумною забаганкою. Американський фінансовий та промислово - торговельний світ більше зацікавлений у дальшому курсі доляра на міжнародних біржах. В останніх днях вартість доляра знову обнизилася у реляції до німецької марки і швайцарського франка. Американські економічні коментатори вбачають у цьому добрі шанси для американської закордонної торгівлі. Секретар скарбу Джорд Шульц заявив кілька днів тому, що ніякої девальвації доляра більше не буде.

Ціни в ЗСА ідуть раптово вгору

Вашингтон. — Згідно з повідомленням Департаменту Праці ЗСА в січні ц. р. зареєстровано стрімке підвищення консумпційного індексу цін, який збільшився в загальному на 2.3 відсотка, головним чином в ділянці харчових продуктів, таких, як м'ясо, курятина, яйця, свіжі овочі й городина та молоко. В трохи меншому відношенні пішли вгору ціни жіночого одягу, вживаних авт й автових опон, меблів, домів тощо. Особливо збільшилися ціни в Ню Йорку. Якщо йде про всю територію ЗСА, то за цілий 1972 рік індекс консумпційних цін на усі і рільничі й індустрійні продукти збільшився на 3.7%. В саму ж Ню Йорку це підвищення досягло 4% . В господарських колах вважають, що раптовий зріст цін в січні цього року перекреслює заплянóвану през. Ніксоном тенденцію обмежити інфляцію і дозволити на збільшення цін тільки на яких 2 до 2.5 відсотка в річному відношенні. Секретар рільництва Ірл С. Іуц сподівається, що цього можна буде досягнути. В урядових колах оцінюють позитивно той факт, що ціни в інших — поза харчовою — ділянках виявляють тенденцію до стабілізації або до поміркованого підвищування.

В Празі проголошено амнестію для втікачів з ЧСР в 1968 році

Прага. — Президент Чехо-Словаччини Людвік Свобода проголосив в четвер 22 лютого ц. р. амнестію для тих чехів і словаків, які втекли за кордон в 1968 році і перебувають на становищі емігрантів у різних країнах світу. Проголошено амнестію у зв'язку із 25-річчям встановлення комуністичного режиму в Чехо-Словаччині. Кількість тих, що втекли в 1968 році, встановляють на яких 40 до 50 тисяч осіб. Виключені з-під амнестії всі обвинувачені в підривній антидержавній діяльності, у виявленні державних таємниць, як також ті, що своїми виступами причинилися до зменшення чехо-словацького престижу й репутації закордоном. Буде стосуватися амнестія також кримінальних злочинців, засуджених перший раз і на кари не вищі, як п'ять років. З-поміж утікачів будуть уприавнені до амнестії тільки ті, хто відповідає встановленим вимогам і повернеться до Чехо-Словаччини ще цього року, тобто до кінця 1973 р. В політичних колах думають, що багато із втікачів не повернеться взагалі, з огляду на безробіття і важкі життєві умови в ЧСР. Рішення про амнестію подано до публічного відома кілька годин після прибуття до Праги, для участи в святкуваннях комуністичного 25-річчя генерального секретаря ЦК КПСС Леоніда Брежнєва.

Школа Роми Прийми-Богачевської приготовляє балет „Пригоди Пер Ґінта"

Ню Йорк. — З Балетної Школи Роми Прийми Богачевської інформують про підготову нового балету: „Пригоди Пер Ґінта", прем'єра якого відбудеться в неділю 8-го квітня, о год. 2:30 по полудні у великій залі Бруклин Академії оф Мюзік при 30 Лафаєт евеню в Брукліні. Новий балет опертий на драмі Ібзена до музики Ґріґа. Хореографія та постановка в руках Роми Прийми - Богачевської. Декорації та проєкти костюмів у виконанні мистця Володимира Бачинського. У виставі бере участь понад сто молодих танцюристів, учнів тієї школи з Ню Йорку, Нюарку та Йонкерсу. Співучасть у балеті в заголовних ролях візьмуть Роман Строцький, Ізя Павлюк, Роксоляна Бабюк, Наталка Лазірко Левко Строцький і Ніна Бабяк.

У Вашингтоні й Пекіні будуть встановлені зв'язкові станиці

Вашингтон. — Асистент президента Ніксона Генрі Кіссінджер дав у четвер 22 лютого ц. р. пресову конференцію, на якій потвердив та уточнив головну подробицю офіційного комунікату про його 5-тиденне перебування у Пекіні :що рішено там покликати до життя „зв'язкові станиці", які поки що заступатимуть амбасади. Голови тих станиць так і будуть називатися скромно „головами зв'язкової станиці", але будуть користуватися статусом дипломатичної недоторкальности. Ті станиці будуть займатися всіма справами, які стосуються дальшого поширення та поглиблення американсько-китайських взаємин. Г. Кіссінджер признав, що у справі Тайвані, осідку Вільного Китаю, існує розбіжність поглядів між Америкою і Комуністичним Китаєм. Він ствердив, що Америка надалі зберігатиме дипломатичні зв'язки з Вільним Китаєм. Комуністичний Китай звільнить в найближчому часі двох американців, яких схоплено у полон у збитому літаку у 1967 році, а в другій половині цього року „переві- рять" справу засудженого за шпигунство американця, члена Центральної Розвідчої Агенції, що його літак збито ще у 1952 році. Однаково в офіційному комунікаті, як у відповідях Кіссінджера поінформовано, що рішено обмінятися різними науковцями та мистецькими дружинами, як теж поширити й пожвавити обопільну торгівлю. Однак Кіссінджер відмовився будь-що конкретного сказати про зміст 2-годинної розмови з Мао Тсетунгом, ствердивши тільки, що той комуністичний проводир знаходиться „у дуже доброму здоров'ї".

В арабському літаку, що його збили ізраїльці, згинуло 106 осіб

Єрусалим. — Виявилося, що число жертв у збитому ізраїльськими джетами лівійському пасажирському літаку над Сінаєм два дні тому, вище, як спершу припускали. Воно дійшло до 106, з померлими від ран у шпиталі, і тільки сім осіб оцілілли, всі також поранені. Між загинулими є пілот літака, французький капітан Жак Бурж та популярна в арабському світі 34-річна Сальва Гегазі, мати четверо дітей, яка раз-у-раз виступала на телевізійних передачах з Каїро у програмах для дітей. Зате між оцілілими є арабський заступник пілота. Ізраїльський міністер військових справ ген. Моше Даян заявив, що ізраїльські летуни, які зістрелили арабський літак, діяли за власним переконанням і за власною оцінкою ситуації і ані він ані ніхто з членів уряду чи вищого командування не знали нічого, аж довідались про доконаний факт. Проте він виправдував ізраїльських летунів обставинами, в яких це сталося. Твердження Моше Даяна, як теж команданта ізраїльського летунства генерала Мордехая Года, який дав у цій справі пресову конференцію з участю обох ізраїльських пілотів, спричинників катастрофи, перечать твердженню з арабської сторони. У Каїро передали журналістам розмову пілота збитого літака з контрольною стацією в Каїро. Коли ізраїльські власті твердять, що той пілот Жак Бурж, знав, що йому кажуть приземлитися і потвердив отримані від ізраїльських військових літаків знаки, то арабські власті твердять, що французький пілот до останньої хвилини був переконаний, що він знаходиться над арабською територією і що за ним летять не ізраїльські, а арабські літаки типу МІГ. Щойно в останній хвилині він крикнув: „Нас обстрілюють". Тіла загинулих будуть відіслані до Єгипту. Збито літак тільки за 12 миль на схід від Суезького каналу. Ізраїльці признають, що арабський літак завернув на захід і старався залетіти до Єгипту, — чому власне ізраїльські військові літаки перешкодили. Британія і Франція зажадали переведення вішучого слідства.

Крайовий З'їзд представників ФКУ відбудеться в Гарварді з кінцем квітня

Ню Йорк. — Головна Екзекутива Фонду Катедр Українознавства інформує, що в днях 28, 29 і 30-го квітня в Гарвардському Університеті в Кембриджі, Масс., відбудеться сьомий з черги Крайовий З'їзд представників цього фонду, на який запрошуться голів і членів Комітету ФКУ, представників ФКУ та його меценатів, добродіїв і жертводавців. У програмі з'їзду є звіти Головної Екзекутиви ФКУ, в тому подрібний фінансовий звіт, розгляд чергового проєкту — Дослідно - Наукового Інституту Українознавства в Гарварді, обговорення евентуальних статутових змін ФКУ, намічення пляну праці на чергові чотири роки і зустріч зі студентами і професорами Гарвардського Центру Українських Студій. У понеділок, 30-го квітня, відбудеться зустріч з президентом Гарварду проф. д-ром Дереком Куртісом Боком та опісля спільний обід з ним за спеціяльними запрошеннями. Зголошення участи в з'їзді спрямовувати на адресу: Bohdan Tarnawsky, 438 Dennison St., Highland Park, N.J. 08904.

На річній конференції КУК створено Раду Української Культури в Канаді

Саскатун.—10-11 лютого тут відбулася річна конференція Комітету Українців Канади, яка мала на меті застановитися і а) над збереженням сили українських громад в Канаді, і використання нових методів в громадській праці; б) розбудовою належної фінансової бази КУК, і г) над справами української культури. По заслуханні доповідей, в яких були ширше з'ясовані зазначені питання („Концентрація чи розпорошення" д-ра І. Глинки, „Збагатім працю КУК новими елементами" А. І. Павлика та Фінанси КУК" А. І. Яримовича), учасники конференції мали змогу обмінятися думками та подати різні пропозиції щодо праці КУК у майбутньому. Конкретним вислідом нарад конференції було створення Ради Української Культури в Канаді, яка „сповнятиме обов'язки дорадчого органу в справах збереження і дальшого розвою української культури в Канаді при референтурі культурних справ Екзекутиви Президії КУК" . До новоствореної Ради Президії КУК покликала 17 провідних українських канадських культурнихд іячів. Учасники конференції заслухали також звідомлення з діяльности Президії КУК за 1972 рік, доповненням якого були звідомлення голів провінційних Рад КУК в Торонті і Саскатуні та звідомлення Централі Комітету Українок Канади. В праці КУК треба відзначити такі досягнення, як відкриття перших кляс української мови в державних школах Торонта та Содбур, усамостійнення катедри української історії на Албертському університеті в Едмонтоні, переведення з успіхом Тижня української культури у Вінніпезі. В минулому році оформлено Провінційні Ради КУК в Онтаріо та Саскачевані. Президія КУК втримувала живий контакт з федеральним і провінційними урядами та окремими федеральними установами, які мають відношення до справ етнічних груп в Канаді. В працях конференції КУК взяло участь 58 делегатів та 53 гостей. Делегати репрезентували відділи або складові організації КУК. В рямках конференції відбувся бенкет, на якому доповідав посол Федерального Парляменту д-р Павло Євчук. На бенкеті промовляли також: сенатор Павло Юзик та президент КУК проф. Петро Кондра.

Конференція КУК засудила запроторення Леоніда Плюща до психіятричної лікарні

Саскатун.—Річна конференція КУК, яка відбулася в Саскатуні 10-11 лютого, винесла одноголосну постанову, засуджуючи негуманне і незаконне запроторення до психіятричного закладу українського математика і відомого оборонця основних прав людини Леоніда Плюща. Конференція зобов'язала Президію КУК перевести на відповідних форумах необхідну акцію в обороні переслідуваного науковця. Одночасно Конференція звернулася з закликом до українського громадянства в Канаді підтримати морально і матеріяльно акцію в обороні переслідуваних українських діячів в Україні.

Канадський Парлямент дискутує справу багатомовних радіопересилань

Оттава.—В ході дебат в Палаті громад канадського Парляменту 8 і 13 лютого д-р Павло Євчук, консервативний посол з Абабаски, Алберта, підніс питання радіопересилань зі стації СКСВ у Вінніпегу різними мовами, а не тільки англійською та французькою. Це питання виринуло у зв'язку з цим, що Канадська Радієва Корпорація (СВС) плянує перебрати під свій заряд вінніпезьку станцію СКСВ і згідно з політикою СВС радіопересилання можуть бути на майбутнє тільки офіційними мовами. Досі на цій станції були радіомовлення різних етнічних груп: німецької, італійської, української, польської. Посол Євчук виступив з домаганням, щоб у випадку перебрання вінніпезької радіостанції Канадською Радієвою Корпорацією були збереженні іншомовні радіопересилання, а також, щоб заповіджені переслухання у справі перебрання радіостанції не відбувалися в Монтреалі, а у Вінніпезі, де є заітересовані громадяни і організації. Одночасно посол Євчук поширив свою пропозицію вимогою, щоб державний секретар С. Гайдаш, який відповідає за багатокультурну політику уряду, поробив заходи щодо призначення відповідної кількости часу для пересилань на сітці Канадської Радієвої Корпорації мовами канадських етнічних груп. Відповідаючи послові Євчукові і всім тим послам, які його підтримали в дискусії, міністер Гайдаш поінформував, що всі ці питання вже були предметом розгляду уряду, а коли йдеться про радіовисилання мовами канадських етнічних груп, то уряд очікує звідомлення Корпорації про заплановану багатокультурну програму. В часі дискусії міністер Джеймс Юг Фаулкнер поінформував, що в цій справі Корпорація вже одержала становище української групи в Канаді.

УСГРОМАДА В НЮАРКУ РОЗГОРТАЄ ІНФОРМАЦІЙНУ АКЦІЮ

Нюарк. — Серія лекцій та фільмів, український фестиваль, доповнення університетської бібліотеки книжками про Україну і на українські теми, писання статтей до англомовної преси, шаховий турні, приєднування нових членів — це тільки деякі із завдань, що їх поставила перед собою управа Української Студентської громади при Ратґерському університеті в Нюарку. В часі зустрічі з представниками УНСоюзу і „Свободи" 15 лютого, члени управи Громади та проф. д-р Тарас Гунчак, директор Департаменту східньоевропейських і совєтських студій, широко розповіли про досі проведену роботу та про свої пляни загальногромадського і організаційного порядку на майбутнє. Підготовкою і переведенням серій лекцій займається студент Борис Ткач. Про український театр говоритиме Йосип Гірняк, а проф. Євген Федоренко насвітлить розвиток сучасної української літератури та рух спротиву в Україні. Проф. Василь Знаєнко познайомить служачів з українською економікою в минулому та сучасному, а про український фолкльор та українське національне відродження читатиме лекцію проф. Мирослава Знаєнко. Відбулося висвітлення двох фільмів, які ілюстрували загарбницьку політику совєтського режиму. Один фільм був про окупацію Латвії, а другий про „практичного комуніста". Цей дру-

(Закінчення на ст. 4-ій)

Під час зустрічі в УНС і „Свободі". Сидять (зліва): Лариса Маціборська, Юрій Хмілевський, Марійка Кочержук, Андрій Хмілевський, Ігор Школяр, Адріяна Хома, Катя Авдикович. Стоять (зліва): ред. Зенон Снилик, проф. д-р Тарас Гунчак, гол. предсідник УНС Йосип Лисогір та Михайло Козюмa.

Українці взяли участь у Світовому Лісовому Конгресі

В днях 13-18 жовтня м.р. відбувся сьомий з черги Світовий Конгрес Лісників у Буенос Айресі в Арґентині. В ньому взяли участь понад 2 000 делеґатів майже з усіх країн світу. Більшість делеґатів творили офіційні представники держав їх урядів. Одна четверта учасників була з держав Південної Америки. ЗСА вислали 187 делеґатів, Бразилія 121, Китай 17, а Канада була заступлена 50 учасниками. Совєтська делеґація складалась з 11 членів, а лише 3 з них здогадно не були росіянами. Представників України в совєтській делеґації не було. Натомість між делеґатами канадського уряду був українець, інж. лісник Олександер Котович з Вінніпеґу, а другий входив в склад делеґації Арґентини — це інж. лісник Ростислав Ільницький, сеніор Українського Пласту в Арґентині. Оба згадані українські делеґати, лісові інженери европейської школи, є членами центрального Об'єднання Українських Лісників на еміґрації ОБУЛІД, що його осідком є Ню Йорк.

Ідея світових лісових конґресів виринула під час світової міжнародної вистави в Парижі в 1900 р. Тоді відбувся з'їзд лісників, присвячений лісокультурі, а в 1913 р. в тому ж Парижі схвалено скликати перший світовий лісовий конґрес. Та перша світова війна перервала всі за-

(Закінчення на стор. 3-ій)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

„Інвестиція в справу миру"

Ледве закінчилися затяжні спори щодо в'єтнамської війни, як знову в'єтнамська справа дала поштовх до поновних контроверсій в американському політичному житті. Цим разом йде вже мова не про війну, а про політику після війни, а точніше про плян Адміністрації дати значну фінансову і технічну допомогу Північному В'єтнамові у відбудові знищеної війною країни. Цей плян загальновідомий, як „інвестиція в справу миру", мовляв, шляхом допомоги можна буде з'єднати собі симпатії місцевого населення, а також у якійсь мірі добитися, щоб північнов'єтнамський режим дотримувався постанов перемир'я та акцептував в Індо-Китаї політичний статус кво.

Несподівано плян допомоги Північному В'єтнамові натрапив на спротив великої частини американських конгресменів та сенаторів з обох партій, а також населення. Противники такої допомоги мотивують свою поставу тим, що вину за війну і за знищення несе Північний В'єтнам і він мусить нести наслідки такої політики. Американський платник податків не повинен нести тягарів з цього приводу, тим більше, що в самій Америці потрібно величезних засобів для внутрішньої реконструкції та розбудови.

Оставляючи на боці гуманітарний і економічний аспекти проблеми, існують також поважні політичні імплікації такої допомоги. Чи справді допомога в'єтнамським комуністам є „інвестицією в справу миру" і чи взагалі така допомога є політично доцільною? Відповідь тут знаходимо у становищі північнов'єтнамського режиму, який кваліфікує проєктовану американську допомогу як „воєнне відшкодування", тобто виразно й недвозначно перекидає вину за конфлікт на ЗСА, оставляючи таким чином для себе відкриті двері для дальшої політичної протиамериканської кампанії, а також для поновлення акції проти некомуністичного Південного В'єтнаму, як тільки для цього заіснують догідніші умови. З цього погляду ледве чи відбудова Північного В'єтнаму може бути „інвестицією у справу миру". Очевидно, американський уряд свідомий того, але — треба припускати — що президент Ніксон хоче здійснити свій плян створити тривалі передумови для мирної коекзистенції між Сходом і Заходом, дійшовши до переконання про остаточну тривкість політичної структури, яку репрезентує СССР.

З різних, хоч цілком інакших міркувань, цей плян відповідає плянам совєтського керівництва на сучасному етапі. Ми вважаємо, однак, враховуючи досвід минулого і совєтську проєкцію майбутнього, що ані фінансова допомога Північному В'єтнамові, ні того роду „мирне співіснування" не є „інвестицією у справу миру", а тільки інвестицією в справу короткотривалого перемир'я, в час якого совєтська сторона плянує вирішально забезпечити свої силові позиції у боротьбі зі західнім світом.

Загрозливі стріли

Постріли з ізраїльських військових джетів, скеровані на арабський пасажирський літак над Синайським півостровом і внаслідок цього загин понад 70-ох цивільних пасажирів — це надзвичайно характеристичний доказ тієї ненормальної, запальної і загрозливої ситуації, яка протягом шістьох років панує на Близькому Сході. Ізраїльська влада намагається виправдувати той напад поведінкою пілота цього пасажирського джету, до речі француза, який не послухав наказу негайно приземлитись. Але трудно не признати рації арґументам, що велетенський новітній пасажирський літак яскраво відрізняється своїм виглядом від військових літаків, і що тим паче у білий день ізраїльські летуни повинні були бачити ту різницю. І що не було глузду, ніякої причини стріляти на такий літак.

Араби дістали новий наявний арґумент у свої руки, що це недопускальна річ, щоб окупація Ізраїлем арабських земель продовжувалась до безконечности. Очевидно, що їхня чимала вина у тому, що вони принципово відкидають можливість безпосередніх з Ізраїлем переговорів про замирення і, погодившись на резолюцію Ради Безпеки ОН з листопада 1967 р. про потребу „визнаних і безпечних кордонів" Ізраїлю, водночас вимагають завернення Ізраїлю до кордонів з-перед війни 1967 року, які не були ані визнаними, ані безпечними. Найбільшу вину несе Москва, яка у своєму гоні до Перської затоки підтримує непримиренність арабів, які все ще мріють зіштовхнути Ізраїль у море.

Трагедія над Синайським півостровом вказує й на те, як в отакій запальній ситуації можуть траплятися несподіванки з непередбаченими наслідками. Наслідки цієї останньої події вірогідно обмежаться словесними заявами, полемікою, відшкодуванням. Але в історії є багато прикладів, коли такі інциденти доводили до великих зударів.

І. Вовчук

РЕПЛІКА СЛУГАМ „ОТЕЧЕСТВА ЧУЖОГО"

(2)

Відчужена від свого народу, від його національної ідеї людина, чи то письменник, чи то критик, як оті двоє в супрязі, чи то академік, ставши гвинтиком імперської машини, яка нині намагається уніфікувати нації, має донести в маси те, що виробить політична лябораторія московського великодержавства. Анатема національній ідеї, проголошена на 6-му з'їзді Письменників України з доручення ЦК КПСС, стала початком посиленої політики єдинодержавства, з його опертям на „великий русский народ з його глибоким інтернаціоналізмом". В ювілейну річницю — 50-ліття створення імперського комплексу - СССР її (політику єдинодержавства) для України, як і інших т. зв. республік, суверенних колоній, зформульовано гаслом: „Серце вітчизни — Москва, серце братерства — Росія". В „Літературній Україні з 29 грудня м. р. це подано великими літерами через цілу сторінку.

В. Дончик і Н. Мазепа напевно знають це гасло, може й співтворцями його були. В соціялістичному будівництві, на думку авторів супряги „братерськість приводить до того, що зникає різниця в характері людей різних націй. А кляті „буржуазні націоналісти", обурюються автори - супряги „списали гори паперу, щоб довести різницю, яка нібито існує між російським і українським характером". Споконвіку український нарід відрізнявся від російського психічною вдачею, мовою, звичаями і цілим укладом життя. Два народи в своїй історії витворили засадничо відмінні національно - соціяльні уклади життя. Це знають всі. Нині партія, ханат з ЦК КПСС, велить „інженерам" з літературного цеху в Києві нівелювати глибокі різниці двох народів, і автори в супрязі белькочуть, що в характері росіян і українців різниці немає. Бо це в пляні нинішньої політики звеличення російського народу, на який спирається брежнєвська політика єдинодержавства.

Маячення про уніфікацію характерів двох різних народів мало б облегшити всевладній партії творення єдиного совєтського народу навколо російського національного ядра. Після 24-го з'їзду КПСС російський народ став „великим", як було за Сталіна, і „глибоко інтернаціональним". Його заслуги в будові соціялізму „отечественого" підносяться до нечуваних розмірів. „Російський нарід, його робітнича кляса, — твердив Л. Брежнєв на ювілейних урочистостях 21 грудня м. р., — подав величезну допомогу пригніченим в минулому націям для їхнього прискореного розвитку. Допомога була завіщана пролетаріятові Росії Леніним як інтернаціональна повинність. І російська робітнича кляса, російський народ цю повинність з честю виконав. То був славний подвиг цілої кляси, цілого народу (російського), доконаний в ім'я інтернаціоналізму" („Правда" з 22 грудня 1972).

Про допомогу російського народу поневоленим Москвою націям пишуться нині трактати, книжки, брошури, в яких називається її (допомогу) „жертвою" і „подвигом". Для чого? Щоб запевнити поневолені большевизмом нації, що тільки російському народові належить провідна роля в імперському комплексі — СССР. Тільки він один з усіх народів на території царської Росії був пройнятий почуттям братерства, здібний на саможертву і подвиг в ім'я інтернаціональної повинности. Тому то „провідною силою військово-політичного союзу народів Росії став російський нарід, керований комуністичною партією", — пише кандидат історичних наук Л. Метелиця в брошурі під заголовком „Розв'язання національного питання в СССР — велике завоювання соціялізму".

Автор названої брошури не шкодує фарб, щоб розмалювати різноманітну допомогу, що її давала „провідна сила" — російський народ, „хоч сам мав великі труднощі". „Не зважаючи на величезні труднощі, пов'язані з війною, голодом, руїною, трудівники Росії посилали озброєні загони, харчі, одяг народам окраїн". Посилаючись на „Військово-Історичний Журнал" ч. 4, 1960, цей кандидат історичних наук твердить, що на допомогу „селянам України, Білоруси, Литви, Естонії Рада Оборони РСФСР виділила 128.480 бійців, а також 1.632 кулемети, 453 гармати, що становило третю частину живої сили діючої армії і четверту частину зброї".

Збройне завоювання „України, Білоруси і Прибалтики, як і народів Кавказу, нинішні гвинтики історії називають героїчною допомогою. Об'єднавши з д о п омогою збройних інтервенцій нації в імперському комплексі—СССР, з провідною силою в ньому російського народу, большевики н а ц іональної проблеми не розв'язали протягом пістолітньої будови московського с о ціялізму. Тому то в ювілейну річницю історики змушені творити міти і впоювати людям, що „об'єднання диктувалось об'єктивним історичним розвитком". А критики з літературного цеху в Києві в супрязі і без неї змушені боротися з національною ідеєю, щоб допомагати в створенні літературних героїв, „патріотів отечества", — „єдиного совєтського народу", в якому провідною силою є російський нарід.

На 6-му з'їзді письменників України було подано початки наступальної політики ханату ЦК КПСС проти української та інших неросійських націй, щоб прискорити злиття їх з „великим російським народом". Павло Загребельний з доручення партії тоді задеклярував письменникам генеральну лінію в літературі так: „Герой наших книжок розуміє, що життя — це завжди вибір ставати по чиємусь боці, тобто партійність". Нині ту політику ханат ЦК КПСС розгорнув на всю широчінь за методою соціялістичного змагання. В цехові літературних критиків люди також змушені змагатись, щоб штампувати героїв - трударів, які „беруть активну участь у виконанні накресленого п л я н у п'ятирічки", як твердять автори в супрязі у своїй статті, прискіпуючись до розважань про з'їзд письменників на сторінках „Свободи".

На сторінках „казьонної" преси московського царства повно прикладів „героїзму" людей, які змушені ціною неймовірних зусиль, а то й життя добувати тонни заліза, вугілля, хліба, м'яса. В соціялістичному „отечестві", яке допомагають будувати і критики в супрязі, бо мусять, цінується продукція, а людина найменше. Тому то соціялістичним змаганням, удосконаленою методою урядового визиску, організованого за пляном зверху донизу, охоплено всі галузі людського життя. Підкреслюючи його ролю і вказуючи на зразки високих (нереальних) завдань, що їх за пляном взяли на себе колективи, села, міста, області і т. зв. республіки в різних галузях, в тому числі і в літературі та критиці, Л. Брежнєв дав такі вказівки: „Соціялістичне змагання, як жива творчість мас, вимагає не тільки активної підтримки і заохочення передовиків, але й вияву тих, хто відстає або працює недоброякісно. І робити це треба публічно, щоб люди бачили і знали, хто працює поволі, без напруги" („Коммунист", ч. 1, 1973).

Сам генеральний, якому твориться культ, закликає: поспішай виявити „відсталих", показуй на тих, що „без напруги" працюють — попадеш у герої. „Отечественний" соціялізм, який допомагають будувати В. Дончик і Н. Мазепа, так подібний до:

Крокують барани вряд,
Б'ють барабани,
Шкуру на них дають
Сами барани.

(Брехт)

ДОМАГАЮТЬСЯ БОЙКОТУ СОВЄТСЬКИХ ТОВАРІВ В ЗСА

Бостон.—Місцева Американська Асоціяція за Визнання Українських Прав поширила масово летючки, вимагаючи бойкотувати совєтські товари, імпортовані до ЗСА. Свій заклик Асоціяція мотивує цим, що в СССР порушується основні права людини, а також тим, що до виробництва товарів заставляють в СССР в'язнів концентраційних таборів.

Роман Рахманний

ДОЛЯ ГЕРОЯ НАУКИ — ВІДОМА

Одним із найвідважніших явищ у житті українців десятиліття 1963-73 було дедалі зростаюче прагнення молоді познайомитися з визначними постатями з минулого і сучасного українського народу. І сьогодні це прагнення не послабло. Молоді люди в Канаді, Америці, Австралії, Англії, Франції та в країнах Латинської Америки часто просять старших: — Розкажіть нам про українців, які дали визначний вклад у науку, мистецтво, літературу, в цивільне та військове життя людства!

Це природне й психологічно обґрунтоване прагнення збігається з новою течією мислення в країнах поселення українців: де раніше „науково" о б ґ р унтовано фальшиві тези про потребу асиміляції, там дедалі голосніше говорять про потребу зберігання культурної самобутности кожної національної меншости.

Потрібна робота

Наша преса частинно віддзеркалює це прагнення молодняцького читача. Тому нині в наших газетах знаходимо фрагментарні інформації про композиторів, мислителів, дослідників у стислих науках, співаків, навіть піонерів літання у космос, що їх у нас вкрали або присвоїли собі інші народи.

Відгребування таких українських імен з-під намулу імперіялістичної історії Росії, Польщі, Румунії, Угорщини та інших панівних націй має велике значення для українського народу. Бо ця інформація про наших завороженних геніїв воскрешає в душах молодих людей української культури їхню віру в себе і в свою національність; ця інформація сповнює їх почуттям гідности, що допоможе їм втриматися на поверхні життьового океану.

Схвалюючи роботу нашої преси і наших видавництв за постачання тієї інформації, мусимо зробити одне застереження. Процес відвойовування загарбаних українських позицій та окремих постатей, які дали особливий вклад у скарбницю людства, мусить бути цілковитий — без ніяких промовчувань.

Недавно в українських газетах і принаймні в одному молодняцькому журналі вміщено інформаційні нотатки про українців, які прокладали людству шлях у міжплянетні простори. Звичайно, згадано там Миколу Кибальчича — того чернігівця, що виховався на шевченковій поезії і сконструював бомбу для успішного атентату на царя Олександра II. Ще поки московський кат вкоротив Кибальчичеві життя, він накреслив пляни польотів у космос з допомогою ракети.

На жаль, у цій нотатці не сказано, що в Совєтському Союзі пропаґується М. Кибальчича як р о с ійського вченого, російського революціонера і російського дослідника космосу, ім'я якого значиться на мапі Місяця.

У такій же нотатці нашої преси розповідається з подивом про геніяльного самоука Юрія Кондратюка. Він опрацював систему ракетного літання в космос у той самий час, коли це зробив окремо загально визнаний „теж російський учений" Костянтин Ціолковський (по материній лінії Ціолковський з роду Наливайків!). Кондратюковою системою багатоступінчастого польоту в космос покористувалися американці в польоті „Аполло 8".

Помилково в нашій пресі твердять, що Кондратюк — „українець із Сибіру", бо він родом з Волині, з міста Луцька. Та це ще дрібниця, бо далі зроблено ще більший промах. Написано, що „Кондратюк загинув 1942 року в невідомих обставинах".

Не за Україну

Тим часом ці обставини відомі і зрозумілі будь-кому. Хоча Кондратюк мав небувалу спеціялізацію і заслуговував на категорію „військововажливих цивільних осіб", його насильно змобілізовано до червоної армії як звичайного вояка і вислано обороняти Москву. Там він загинув так, як загинули сотні тисяч українців „не за Україну, а за її ката".

Якби Ю. Кондратюк був москалем, то його, як спеціяліста в ракетному ділі, на фронт не послали б, але берегли б, немов зіницю ока. Якби Ю. Кондратюк був партійним апаратником чи пропаґандистом, його теж не послали б під кулі чи під бомби. Він із безпечного місця у запіллі „зогрівав би серця" вояків на фронті та партизанів за фронтом до ще більшого зусилля в боротьбі за т. зв. вітчизну.

Саме на такій теплій посаді пересидів цілу війну плаґіятор і горезвісний полеміст Яр. Галан: за радіо - мікрофоном та за редакційним столом, звідки безпечно можна було плямувати українських патріотів.

Юрій Кондратюк мусів загинути, як „невідомий совєтський вояк", а московський естаблішмент так чи інакше користується його дослідами для своїх імперських цілей.

Без некролога

Сергій Корольов — другий визначний український герой науки, доля якого теж відома, хоч офіційно промовчувана. Він керував науковим бюром, яке заплянувало і здійснило запущення першого штучного супутника Землі, т. зв. Спутнік 1. Згодом він вислав у космос першого космонавта. Під наглядом Корольова оформився перший українець-космонавт П. Попович.

Однак, треба додати, що С. Корольов — це теж в'я-

(Закінчення на ст. 4-ій)

З НАШИХ БУДНІВ

ПРОБЛЕМА СОЛОВЕЙКА

Після успішного концерту сумівського тріо „Соловейки" в Літературно-Мистецькому Клюбі в Ню Йорку, наш добрий сусід „з другої хати", українська цукорня „Веселка" гостила гостей з Філядельфії смачною вечерею, а попри гостей, для товариства, так би мовити, повечеряв і дехто з нюйоркців. При цій нагоді автор цих рядків почув цікаву розмову двох сталих відвідувачів ЛМКлюбу на тему вище згаданого концерту.

— Ну, як сподобались „Соловейки"? — питав один любитель літератури і мистецтва.

— Нічого собі дівчатка, — відповів другий, — гарно співають і хорошенько виглядають. Та й диригентка їхня, панна Зоя Марковиц, теж бойова, темпераментна! Тільки, по-моєму, назва „Соловейки" не підходить до дівочого ансамблю.

— А чому, якщо можна знати?

— Можна. Не підходить тому, що соловейко, той, що тьохкає на калині, не може бути дівчиною ані жінкою, бо він сам — чоловічого роду. От, якби охристили ансамбль „Зозульками" — тоді назва правильна і покривається з дійсністю. Пригадуєте народну пісню: „Ой, та закувала сива зозуленька в лузі"?.. Закувала з радости, що підкинула своє яєчко у чуже гніздечко і тепер має гуд тайм. А в солов'їному господарстві є інший порядок: у них вона, соловейчиха, сидить на яєчках і виводить малят, а він, соловей, виконує свою норму: тьохкає, виводить всякі трелі, словом — дає жінці концерт художньої самодіяльности. По-моєму, назву „Соловейки" повинен носити чоловічий ансамбль, ніколи жіночий.

— Ну, гаразд, — сказав перший любитель, — припустім, що з орнітологічного боку ви маєте рацію, але з фактологічного — не маєте! Як же ви назвете „Соловейками" таких солов'їв, що коней душать, — як казали в Старому Краю?.. Вийдуть вам на сцену хлопи, як дубчаки, по два метри росту, з отакими вусами й бородами, а заповідач говорить: „Тепер послухаємо наших дорогих „Соловейків"...То ж то був би сміх на залі! Ні, дорогий товаришу, чоловічі ансамблі мусять мати бойові назви, революційні, як „Прометей", „Сурма", або дипломатичні, як „Амбасадори". А дівчаток, молодиць, хоч-не-хоч, мусимо зараховувати до пташиного світу: вони — або „Соловейки", або „Жайворонки", якщо йде мова про птахівництво, чи „Троянди" і „Калина", якщо позичаємо назви з ботанічного посібника.

В цьому місці вмішався в розмову третій любитель, що досі мовчав та слухав двох перших:

— А був, панове, в нашій недавній історії один чоловічий ансамбль, що мав солов'їну назву: це Леґіон „Найтіґаль", сиріч „Соловейко". Але тому, що дехто з членів цього ансамблю має потім деякі троблі, може краще не згадувати його проти ночі.

Ікер

Іванна Савицька

ПОДОРОЖ У НЕВІДОМЕ

(Пригоди і люди)

(3)

А проте, туристи туди їдуть, провідники тур показують музеї (міський, жидівський, етнографічний і музей революції). Є національний театр, театр молодого глядача, камерний і ляльковий. В театрі йшла опера „Ріґолетто". Є багато церков і ще більше мусульманських мошей. В одній із них я була на виставі старовинних килимів, дарунків від прерізних достойників. Від перського шаха дванадцятиметровий килим, виконаний двадцятьма найкращими дівчатами Персії. Килим дуже старий, не видно ні барв, ні взорів.

Ходімо на славний Сараєвський ярмарок. Чого там тільки немає! Коні, вівці, кури, подушки, шкіра, взуття, овочі, ярина, сита, кошики, килими, турецький одяг, мідяні чайники, кавники, таці, срібло, пістолі, намиста. Не продають тільки жінок.

Багато галасу, багато шуму, той ловить за полу, а той хапає за рукав, припрошує купити, захвалює т о в а р. Тримаю торбинку так само, як на 1-ій евеню в Ню Йорку, але навіщо? Ніхто тут нікого не грабує, не пробиває ножем, не душить за горло. Найвище обциганить на вазі, обріже на сантиметр менше або продасть стару шкапу за ліпші гроші, як вона варта.

Надивившись на ввесь той крам і полагодивши, що було треба, покидаю базар і йду відпочивати. В Сараєві зимно, січе дрібненьким дощиком, і я змушена купити теплу білизну. Везу її зі собою, як цінний експонат і доказ сараєвської моди, смаку і якости товару.

Страшне пробудження

Чорні олов'яні хмари нависли над готелевими вікнами. Немає чого лишатися в Сараєві довше. Замовляю автобус (нумеровані місця, моє число 13) і вполудне покидаю місто.

І знову жене наш автобус крутими скелястими дорогами. Пасажири не ті, що були вчора, курять і курять, гейби змовилися проти мене. Мій одяг пахне вудженою шинкою, я пчихаю і кашляю, нікого це не зворушує, всі курять. Минаємо придорожні вбогі хатки, бідненькі сіножаті з копицями нагромадженого сіна, накритого зверху білими пластиковими накривальцями, мов пригорілі великодні бабки з люкрованими ш а п о чками. Жінки у чорних коротких плісованих спідницях, чорних светерах, ще й у чорних хустках, мов ті ворони, увихаються на полі. (Це біля Дубровніка і Загребу). Під Сараєвом мода на довгі, квітчасті спідниці — штани, які хоч вряди-годи здалося б випрати. Краєвид нецікавий, монотонний, сірий і я нібн тону в півсні, заколисана боснядькою піснею.

Раптом, мов грім, страшне пробудження: мій пашпорт лишився в канцелярії сараєвського готелю!

Спочатку пустка і цілковите розгублення. Автобус женеться в напрямі до Дубровніка і я все більше й більше віддаляюся від пашпорта.

Поволі, охоловши, сную прерізні комбінації. Висісти і раннім автобусом вертатися до Сараєва. Де ж ночувати? А може попросити шофера, щоб привіз мій пашпорт? А може вислати посланця, заплативши йому за труд і дорогу? А може, а може, а може... Десятки розв'язок — ні одної доброї.

Врешті, на овиді Дубровнік, чарівно освітлений, казково гарний, але не для мене його краса і не для мене його чари.

Боснядька народна пісня лезами протинає мою голову, я вся горю гейби в гарячці. Мій відлет до Атен замовлений на післязавтра, а пашпорт мій за чотириста кілометрів від мене...

Ген у долині, в камінному малому домику над морем, чекає на мене мала кімнатка, винаймлена на дві ночі. Зійти східцями туди, відбитися від людей, значить відтяти собі дорогу до Греції, не діставши на час пашпорта. Треба діяти, діяти негайно.

Заходжу в готель „Імперіял", розказую секретарці, що сталося. І тут приходить рятунок, стається чудо. Секретарка дзвонить до Сараєва, лає готель „Европу" за неувагу до гостя, і управа готелю обіцяє зараз таки вислати мій пашпорт порученим листом, зі спеціяльним дорученням.

Несподівано знайшлась і кімната для мене в готелі „Імперіял". Гейби з рога достатку посипалися на мене благодаті: крім теплої, затишної кімнати, вечеря і віра у справність боснядької пошти, віра у мій пашпорт.

Він прийшов точно за три години перед відлетом мого літака.

Прощай, Дубровніку! З пашпортом у кишені вирушаю в дальшу мандрівку.

Вікно на Акрополіс

Я знову в Атенах. Готель, знаний мені ще з попередньої поїздки, має вільну кімнату за сім долярів, разом зі сніданком (один доляр — тридцять драхм). Готель скромний, в центрі промислового, а не люксусово-відпочинкового світу, де ціни вдвоє і втроє вищі. З вікна своєї кімнати бачу Акрополіс, постарілий і знищений віками, бідний удень. Вночі освітлений, наче палац з „Тисяча і однієї ночі".

Удосвіта піють по подвір'ях півні „десь гавкає Бровко. Світанок в Атенах подібний до наших, українських світанків. Та вже біля п'ятої - шостої рух - метушня. Шумлять авта, перекликаються візники, торгівці довозять ярину, овочі. О восьмій відкриваються крамниці.

Вранці йду помолитися до Капнікареї, візантій с ь к о ї церковці з XI століття, названої ім'ям її засновника-фармера. Свічу тоненькі воскові свічечки за себе і за найближчих, молюся. З постарілих стін, вилинялих від часу, копоті свічок, цілунків мільйонів уст і настирливих людських молитов дивляться на мене добрячо св. Григорій і св. Діонісій, схожі на близнюків. Св. Катерина, лагідно усміхнена, гейби кидає пальцем, наказує молитися, а не роздивлятися за святими. В церкві пусто, лиш я і святі ікони.

Година дев'ята ранку. Сьогодні міжнародна виставка ляльок. Моє завдання закупити взори, привезти цінники і каталоги для крамниці при Об'єднаних Націях.

Виставка гарна, цікава, багата. Висилаю летунською поштою біля двадцяти ляльок; одна краща від другої — альбанські, здається, найкращі. Ляльки лежать у згоді, арабка з жидівкою сумирно ґуторять, тішаться летом до Америки.

Після полудня в музеї вистава тканин. Безцінне багатство, краса і різнорідність грецького народного мистецтва. Деякі експонати цілком схожі на українські. Багато старих, столітніх тканин, щедро заступлене сучасне ткацтво. Відвідувачів багато; дехто тільки з цікавости, а дехто заради студій і досліду.

На сьогодні досить. Вечеряю в ресторані на даху свого готелю. Акрополіс освічений, наче вогненний знак на чорному небі. Дехто з гостей дивиться на Акрополіс, а дехто воліє... телевізію.

Атени

Писати про Атени в короткому, як цей, репортажі неможливо і зайво. Чотиригодинна тура дає туристові загальне, у слабих зарисах, поняття, що таке Атени сьогодні. Атени минулого треба студіювати і досліджувати роками. Отож, зійдім із котурн і ступаймо вигідними капцями по камінних вулицях міста. Воно гарне, багате, розмашисте, европейське і дороге. Крамниці елеґантні, гідні П'ятої евеню в Ню Йорку.

Гарно гаптовані грецькі сукні і костюми по сто п'ятдесят і двісті долярів. Готелеві ресторани люксусові й вибагливі, інші — скромні і часто неохайні. Таксівки надзвичайно дешеві.

(Продовження буде)

ПАМ'ЯТАЙМО ПРО ПЕРЕСЛІДУВАНИХ В УКРАЇНІ! ВКЛЮЧАЙМОСЯ В АКЦІЇ ЇХ ОБОРОНИ!

Декан правничого факультету УВУ з доповіддю у Фрайбурзі

Мюнхен. (Прес. Інформація УВУ). — Виклад проф. д-ра З. Соколюка, декана правничого й суспільно-економічного факультету УВУ, у Фрайбурзі (у Брайзгав) різнився від дотеперішніх виступів професорів УВУ у німецьких університетах, тим, що коли давніші виклади це були радше цикли, призначені для ширшої публіки, то доповідь проф. Соколюка мала радше замкнений характер для семінарійного гурта спеціялістів. Він виступив із доповіддю про „Нове право праці в Україні" на семінарі господарського права й праці та соціяльних забезпечень проф. д-ра Девіша. Виклад стрінувся з дуже великим зацікавленням, і після нього відбулася майже годинна дискусія.

Доповідь декана Соколюка була підготовлена попереднім виступом д-ра Г. Маєр-Лаврінa, наукового співробітника Інституту історії права Фрайбурзького університету та члена Королівської еспансько-американської Академії із Кадізу, в УВУ, — коли то він 8 грудня м. р. говорив про „впровадження у папірологію". Його доповідь була ілюстрована відповідним фільмом. Д-р Маєр-Лаврін вже поробив старання, щоб ще інші професори правничого факультету УВУ виступили у інших семінарах Фрайбурзького університету. Одночасно робиться старання, щоб у наукових колах Фрайбургу заснувати кружок симпатиків УВУ, що ще більше посилило б виступи українських професорів у чужих університетах.

Відбулася доповідь д-ра проф. З. Соколюка в середу 7-го лютого ц. р. і це був третій з черги виступ українських професорів УВУ в чужих наукових осередках в біжучому році після „Сковородянського вечора" в Інституті славістичних студій у Парижі та після спільного відзначення сковородянського ювілею у Мюнхені — разом із професорами місцевого університету. Вже є заповіджена низка вечорів (3) в Католицькому Інституті у Парижі, тобто у Католицькім Французькім Університеті. В цих вечорах візьме м. ін. участь кол. опікун української еміграції у Франції, архиєпископ Рюпп, що є сьогодні Апостольським Пронунцієм у Багдаді. Свою доповідь із Парижу повторить він згодом і для німецької публіки у Мюнхені.

ЦІЛОТИЖНЕВИЙ ДИТЯЧИЙ САДОК

Торонто. — Під патронатом Крайової Екзекутиви УНО, у Торонті при 2850 Блур вулиці відкрився 30-го січня Дитячий Садок для дітей передшкільного віку. До Садочку реєструють дітей у віці від 3 до 5 років життя. Його ведуть фахові виховниці круглий шкільний тиждень, від понеділка до п'ятниці, від 10-ої год. ранку до 3-ої год. по полудні.

Українці взяли участь у Світовому Лісовому Конгресі

(Закінчення зі стор. 1-ої)

ходи, пороблені в тому напрямі, так, що перший Світовий Конгрес лісників відбувся аж в 1926 р. в Римі. На цьому Конгресі оформлено „Міжнародний Інститут Лісівництва" і зорганізовано міжнародне „Бюро лісової статистики". Нині міжнародний Лісовий Конгрес увійшов в склад міжнародних організацій в структурі Об'єднаних Націй.

Другий Світовий Лісовий Конгрес відбувся в Будапешті 1936 р. Третійт — в 1946 р. в Гельсінках у Фінляндії, четвертий в Денгра-Дан в Індії 1954 р., п'ятий в 1960 р. в ЗСА, в Сістлі, в стейті Вашингтон, шостий в Мадриді, Еспанія 1966 р.

Сьомий, як згадано, в 1972 році в Буенос Айрес, в Аргентині. На цей останній надіслано лісниками з цілого світу около 400 праць, поділених на дві катеґорії: загальні і спеціяльні. На самому Конгресі виголошено кількадесят доповідей і рефератів.

Тематикою тих усіх Конгресів були справи наукового, теоретичного і практичного характеру, з ділянок лісокультури, лісового обліку і катастру, лісової економії, лісової політики, ужиткування лісів і лісової індустрії.

Конгрес в Аргентині відзначався тим, що крім ділових нарад і наукових рефератів була ще й розвагова практично-ужиткова частина.

У зв'язку з Конгресом відкрито лісову виставу, входова брама якої, збудована з кругляків дерева, вражала своїм імпозантним виглядом. Показано там експонати уської лісової деревини, деревних виробів, книжок з лісової тематики, насіння різних дерев, саджиниці та окремі станки різних держав, з яких найбільший і найкращий був з Канади. До імпрезової частини на Конгресі можна зачислити міжнародний фестиваль лісових фільмів, а між ними і совєтський фільм про наші Карпати, їх чудові красвиди, заліснення гір та місцевий мистецький гуцульський деревний промисл різьблених й інкрустованих виробів (між ними портрет Шевченка на різьбленій тарілці). Цікаво, що румунський фільм також пописувався красвидами наших Карпат, гуцульськими церквами, а навіть гуцулом з трембітою на вершку гори.

Другою цікавою розвагово-ужитковою точкою був один день Конгресу, призначений для саджения дерев у частині одного 4 000-гектарового парку в Буенос Айресі. Посередині круглої площі, що її названо площею Об'єднаних Націй і відслонено для відзначення Лісового Конгресу — збудовано трибуну для голів делеґацій, а обабіч доріжки від трибуни до горбка і довкола горбка вивішено на щоглах прапори всіх держав, що брали участь у Конгресі. Виділена площа поділена стежками на чотири части, кожна для іншого континенту. На площі кожного континенту видніли прапори відповідних держав, а біля кожного прапору посаджено дерево, прислане або запропоноване даною державою. Совєтський Союз посадив тільки одне дерево „Ульмус Пуміля". Дерева з України чи Білорусі не посаджено, бо і не було делеґацій з тих країн. Це також частина лісової політики большевицького зразку.

— оОо —

Це лише коротко вибрані уривки з обширного звіту з того Конгресу обох наших згаданих делеґатів, надісланого ними до нашого фахового лісницького журналу „Вісник ОБУЛІД'у", де вони діляться зі своїми товаришами по фаху - лісниками зі своїх спостережень і вражень з того напряму дуже цікавого, надзвичайно екзотичного Лісового Конгресу.

Д-р Мирослав Чаповський, інженер-лісник

УПРАВЛІННЯ СТЕЙТОВОГО ПРОКУРАТОРА в Ню Йорку Луїса Лефковіца дістало впродовж року 13 000 скарг від покупців, яких обдурили різні недобросовісні фірми й крамниці. Таким „комерсантам" довелося мовчки заплатити людям відшкодування 2 мільйони 845 тисяч долярів. Між недобросовісними продавцями виявилась і компанія, яка продає „Британську Енциклопедію": вони часом брали гроші, але не присилали книжок.

Баль дебютанток у Боффало

Дібютантки на Вечерницях Допомогової Секції при УККА в Боффало. Згори: п-і Ліда Кульчицька і п. Олег Чмола, Люба Кобрин і Орест Єйна, Галя Сеник і Теодор Лехман та Юля Грубяк і Богдан Хомин

Як у минулих роках, так і цього року Допомогова Секція при Відділі УККА в Боффало влаштувала баль дебютанток, щоб дати нагоду молодим дівчатам і їхнім супровідникам-хлопцям увійти в товариське життя української громади. Влаштовування таких забав поєднує приємне з корисним, бо другою ціллю таких забав є придбати фонди тим, що їх потребують: в домах для старших віком та в лічницях в Західній Европі, як також для нашої шкільної молоді в Західній Европі і Південній Америці, яка хоче вчитися, але не має матеріяльних засобів.

Забава відбулася у суботу 3-го лютого б. р. в залі української православної парафії. Дебютанток було в цьому році чотири: Юля Грубяк, Люба Кобрин, Ліда Кульчицька та Галя Сеник. Дебютанток впроваджували на залю їхні батьки, а на сцені представляла їх п-і Ірена Лаврівська. Гостинний виступ д-ра Евгена Савчина, який відспівав кілька пісень у супроводі оркестри Мих. Телюка, був приємною атракцією Вечерниць.

О. З.

ДО ЛОНДОНУ ВІДЛЕТІВ з Каїро Гафез Ізмаїл, якого називають „Кіссінджером єгипетського президента Анвара Садата". Після нарад з британійськими лідерами Ізмаїл прибуде до Вашингтону. Єгипет зацікавлений у тому, щоби великодержави повели нові посередницькі заходи у справі ізраїльсько-арабського замирення, але водночас підтверджує принцип, що „ані п'яди арабської землі" не відступить Ізраїлеві.

✝

В безмежному смутку ділимося болючою вісткою з Родиною, Друзями і Знайомими, що в п'ятницю, 16-го лютого 1973 року на атак серця в Ню Йорку, ЗСА, помер наш Найдорожчий і ніколи Незабутній

МУЖ, БАТЬКО, СТРИЙКО, ШВАГЕР, ЗЯТЬ, СЕСТРІНОК і КУЗЕН

бл. п. інж. хемії
РОМАН СПОЛЬСЬКИЙ

народжений 24-го квітня 1918 р. в Стрию, суспільно-громадський і церковний діяч, кол. член ОУН, кол. в'язень польських і німецьких тюрем та концтабору в Оранієнбургу, Німеччина, довголітній працівник фірми Polymer у Сарнії, Онт., Канада.

ПОХОРОНИ відбулися в понеділок, 19-го лютого 1973 р. в Сарнії, Онт. Канада.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

У важкім горю залишені:

дружина — СЛАВА
доні: ЛІДА і МАРТА
братаничі: ЮРІЙ з дружиною МАРУСЕЮ
ХРИСТИНА, МИРОН і АНДРІЙ СПОЛЬСЬКІ
братова — МАРІЯ СПОЛЬСЬКА
теща — ІРИНА ТИПА
тета — МАРІЯ САВИЦЬКА
кузини: ВОЛОДИМИР САВИЦЬКИЙ з дружиною і сином
ДАРІЯ КАРАСЕВИЧ з мужем і синами
ЗЕНЯ ГАРНЕР з дітьми
ОСИП ЛЕВИЦЬКИЙ з дружиною і сином
ІВАН ЛЕВИЦЬКИЙ
та ближча і дальша Родина в Україні, Польщі і Канаді

•

Замість квітів на могилу, просимо складати пожертви на Українську Шевченківську Фундацію в Канаді.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашого Дорогого і Незабутнього Брата, Шваґра, Стрийка, Кузена і Вуйка

бл. п.
МИКОЛИ ҐНАТИШАКА

відправляться

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ З ПАНАХИДАМИ

в суботу, 3 березня 1973 р., год. 9 ранку

В ЦЕРКВІ СВ. БОГОЯВЛЕННЯ в РОЧЕСТЕРІ, Н. Й.
В Церкві СВ. НИКОЛАЯ в АМСТЕРДАМІ, Н. Й.
В Церкві СВ. ІВАНА ХР. в ПІТТСФІЛЬДІ, Масс.
В Церкві СВ. МИХАЇЛА в ВУНСАКЕТІ, Р. Айл.

Просимо про молитви за душу Покійного.

РОДИНА

Замість квітів на свіжу могилу

бл. п. Марії Мриц Паньківської

зложили 120.00 долярів на Центр Українських Студій в Гарварді:

Христина МРИЦОВА — стрийна з Родиною
Дарія і Володимир ЧОРНОДОЛЬСЬКІ
Анна і Богдан САТУРСЬКІ
Мирослава і Остап ГУКИ
Ірена і Володимир ПІКИ
Лідія і Ярослав ШАВЯКИ
Роман і Ніна МРИЦИ
Юрій і Марія ГАЛУЩИНСЬКІ
Арета і Віктор НАДОЗІРНІ
Андрій і Люба ЧОРНОДОЛЬСЬКІ

Замість квітів на могилу

бл. п. д-ра Михайла Шкільника

зложили пожертви на Центр Українських Студій в Гарварді:

Д-р Володимир і Надія ШКІЛЬНИКИ	$2,000.00
Інж. Любомир і Анна ГАЛУГА	500.00
Ілля і Ліна ШКІЛЬНИКИ	100.00
Василь і Галя САЛАМОН	100.00
Петро і Марія ЛЕЩИШИНИ	100.00
Микола і Анна СІЯНИ	100.00
Д-р Ярослав і Лярися МУЗИЧКИ	100.00
Евстахій, Орест і Оксана БЕДРІЇ	100.00
Інж. Роман і Міра ГРАБЦІ	50.00
Марія ШКІЛЬНИК	50.00
ОБ'ЄДНАННЯ ЯРОСЛАВ'ЯКІВ, Торонто	20.00
Петро і Марія ШЕВЧУКИ	20.00
Стефан ДЕМЧИШИН	20.00
Д-р Яків і Євгенія СЛІЕЦЬКІ	20.00
Григорій і Ірена ШЕМПЕЛИ	20.00
Ірена ЮРКІВ	20.00
Михайло і Ірина СЕРЕДОВИЧІ	15.00
Ярослав і Михайло ВЕЛИЧКИ	15.00
Інж. Лев і Марія ПЕРФЕЦЬКІ	10.00
Роман і Ярослава ЛОМАГИ	10.00
Галина КРАВЦІВ	10.00
Наталка ЗАКИДАЛЬСЬКА	10.00
Микола СОХАЦЬКИЙ	10.00
Григорій і Марія РЕПЛЯНСЬКІ	10.00
Маріян і Олена ДУБИ	10.00
Іван і Наталка ОЛЕКСИН	10.00
Володимира ПРОКОПЕЦЬ	10.00
Разом	$3,440.00

Усім Жертводавцям щиру подяку складає

РОДИНА

Замість квітів на могилу

бл. п. інж. ДМИТРА ШЛЕЦЬКОГО

складають 15.00 долярів на будову каплиці на пластовій площі „Писаний Камінь", Клівленд.

Роман і Міра ГРАБЦІ

•

Дружині Покійного Оресті, дітям і всій Родині висловлюємо наші найглибші співчуття.

НАГОРОДИ НЮАРКСЬКИХ УЧНІВ УМІ В ТОРОНТІ

Український Музичний Фестиваль — це об'єднання наших ідейних музик, якиз ціллю є пропагування і видавання українських музичних творів, коротко: музично - культурна праця над нашим музичним доростом Український Музичний Фестиваль улаштував цього року 27 і 28-го січня в Торонто курс для української молоді. В програмі виконуван. лише українські твори.

Організатори Українського Музичного Фестивалю, це — люди які з посвятою і з почуттям відповідальности взялися за велике діло. Їх імена: Марта Кравців - Барабаш, Іванна Кушпета, Олена Борис, Іван Ковалів, Тетяна Ткаченко, Валентина Родак і Харитя Голод. В оціночній комісії були: Любка Колесса, концертова піяністка світової слави, яка є часто „судею" на інтернаціональних конкурсах, д-р Василь Витвицький, один з найкращих наших музикологів і композиторів та Марко Лепкий, високої кляси скрипаль і знаменитий педагог.

Тому, що в 20-ліття УМІ наші чотири студентки з Нюаркського Відділу дістали перші нагороди на Українськім Музичнім Фестивалі в Торонто, цією радісною вісткою хочемо поділитися з нашим громадянством в Америці і представити нагороджених.

Зірка Стебельська

визначна учениця УМІ, кляса фортепіяно, вчиться десять років у п. Таїси Богданської. Цього року закінчує Музичний Інститут. Закінчила парохіяльну школу св. Івана Хрестителя, відтак середню школу Архиєпископа Волша з відзначенням. Належала до „нешонел гонор сосаєті'". Тепер є студенткою на першому році Сітон Гол університету — є на дінс ліст", — плянує бути учителькою. Абсольвентка Школи Українознавства, довголітня членка Пласту, виховниця гуртка юначок. Цікавиться спортом, від кількох літ змагається у відбиванковій дружині УСТ Чорноморська Січ. Оцінка Любки Колесси: 95, поема — Жук, „Дуже гарна, зріла поетична, сенситивна гра. Було правдивою приємністю слухати тебе!".

Оксана Гаврилюк

визначна учениця УМІ, кляса фортепіяно Дарії Каранович, окрім ентузіязму для музики проявляє зацікавлення театром. Вона стало бере участь в „Мистецькому Слові" Лідії Крушельницької, є старшою пластункою (Шестокрила) і ходить до Гантер - коледжу, в якому головним предметом є музика. Лещата — її улюблений спорт. Її гру Прелюдії е-моль В. Барвінського Любка Колесса схарактеризувала так: „Дуже добре, опановано, а при цьому поетично і з відчуттям".

Мотря Ходновська

визначна учениця УМІ, кляса фортепіяно Дарії Каранович, підготовляється до дипломового концерту в УМІ. Абсольвентка школи Українознавства, пластунка - юначка, 44-го куреня ім. О. Джеджори М. Ходновська діставала найвищі оцінки не лише на музичних авдиціях, але також на виставці мистецької творчости. Вона малює, рисує і є зацікавлена графікою, ілюструванням журналів і українським народним мистецтвом. Про її гру прелюдії, присвяченої Т. Шевченкові, написала Любка Колесса: „Дуже музикальна і зріла гра, добра динаміка і ритмічна контроля, відчуття і зрозуміння."

Лярисса Крупа

Абсольвентка УМІ, кляси фортепіяно Дарії Каранович, недавно виступала зі своїм дипловим концертом в УМІ, якого оцінка була „визначна". Від наймолодших літ до 14-го р. життя вона ходила до балетної школи. В спортових змаганнях в бігу Ляриса дістала першу нагороду. Окрім справжнього захоплення музикою — вона заінтересована малярством, драмою і біологією. Про її гру першої рапсодії Лисенка Любка Колесса сказала: „Заавансована, зріла, віртуозна гра. Повне володіння у виконанні дуже трудної композиції".

Те, що Український Музичний Фестиваль призначив Визначних Українського Музичного Інституту Америки до Визначних категорій нагороджених, означає однозгідність оцінки цими двома культурно - музичними інституціями. Ці чотири студентки УМІ Нюарку одержали золоті-перші нагороди і виступали публічно у великому концерті в Торонто.

Таїса Богданська
Пресова Референтка УМІ

Українська Студентська Громада в Нюарку розгортає інформаційну акцію

(Закінчення зі стор. 1-ої)

гий фільм насвітлив геноцидну політику совєтського режиму в Україні. Після висвітлення фільмів відбулася дискусія. Багато уваги наші студенти прикладають до підготовки „українського фестивалю" 14 березня у полудневих годинах на університеті, в часі якого широкі кола студентів і професорського складу матимуть змогу познайомитися з українським народним мистецтвом, танками, піснями тощо. Окремі студенти мають за завдання опублікувати в англомовних періодиках матеріяли про Україну.

На окрему згадку заслуговує ініціятива поповнити університетську бібліотеку з українською тематикою. За цю справу відповідає Лариса Маціборська. Управа Громади плянує звернутися до українських установ з проханням про книжки для бібліотеки. Розповідаючи про плян поповнення бібліотеки українознавчими книжками, Лариса апелювала до українського громадянства, щоб жертвувати книжки для бібліотеки, надсилаючи їх на Департаменту чужих мов і літератури, Український Студентський Клюб, Ратґерс Університет. Нагляд над цією справою має проф. Є. Федоренко. За словами голови Громади Андрія Хмільовського, студенти хотіли б, щоб при Ратґерському університеті був „зорганізований передддипломний Гарвард", тобто переддипломний центр українознавчих студій в загальному пляні розбудови славістичного центру при цьому університеті, який також має відділи польський і російський.

Проф. д-р Тарас Гунчак звернув увагу на необхідність збільшення числа студентів на всіх українських курсах, про які вже була мова у „Свободі", бо від цього залежить майбутнє такого центру. На думку проф. Гунчака, українське громадянство може відіграти в цьому визначну ролю, коли дасть повну підтримку такій акції, а в першій мірі, коли батьки подбають, щоб їх сини та дочки записувалися на кредитовані курси української мови, літератури чи історії України. Важливе, що навчання на Ратґерському університеті найдешевше, порівняно з іншими університетами, а рівень навчання і престиж університету високі. Проф. Гунчак радо вітатиме всякі запити в цій справі та дасть потрібні додаткові вияснення й інформації усім, що того бажають. До нього можуть звертатися самі студенти і їхні батьки.

Українська Студентська Громада в Нюарку нараховує тепер 93 члени і користується фінансовою допомогою університету. Управа має в пляні притягнути до праці в Громаді додаткове число українських студентів, які досі стоять осторонь Громади. З цією метою управа підготовила списки студентів і намітила плян „вербувальної акції". До управи в цьому академічному році входять: Андрій Хмілевський, Муся Кучержук, Ляриса Маціборська, Юрій Хмілевський, Михайло Козюпа, Адріянна Хома, Катря Авдикович та Ігор Школяр. Кожний з членів управи має визначені специфічні функції. У всіх справах зв'язаних з працею Громади, управа просить писати на адресу:

Ukrainian Club
c/o Prof. E. Fedorenko
Department of Foreign
Languages & Literature
175 University Avenue
Newark, N. J. 07102

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

ВШ. І. Д., Ютика: Дякуємо за надіслане, надрукуємо. Окремих звітів з події, про яку згадуєте, редакція не замовляла. Одержуємо їх принагідно.

ВШ. Інж. Р. Я., Ню Йорк. Дякуємо за „Спогад з Чорногорських лісів". Можливо, пощастить використати його в нашому черговому календарі, який вже поступово приготовляється.

ВШ. Д-р Д. К., Детройт: Дякуємо за переслані матеріяли. Друкувати не будемо, але при нагоді використаємо в авторських чи редакційних коментарях.

ВШ. Пані О. Ю., Детройт: Ми з увагою прочитали Ваші міркування. Помилка, до якої вони відносяться, була вже виправлена в іншому листі до редакції. Дякуємо за увагу.

ВШ. Х. Д., Рочестер: Дякуємо за листа, репортаж і фейлетон. Радо використаємо, бо вони актуальні. З новелями й оповіданнями справа трудніша, бо маємо великі залеглості і хронічну недостачу місця навіть на актуальні матеріяли. До Вас у редакції не тільки немає нехіті, але цілком навпаки — ми Вас шануємо та вдячні за Вашу випробувану доброзичливість.

ВШ. П. Г., Детройт: Дякуємо за інтерв'ю, але — хто його переводив? Без підпису того, хто ставив запити, вийшла б „розмова зі собою". Інше діло, що опис якоїсь події ще найменше надається на форму такого інтерв'ю. Чому б не написати звичайний інформаційний допис?

ВШ. І. П., Брайтон: Дякуємо за добре слово.

ДОЛЯ ГЕРОЯ НАУКИ — ВІДОМА

(Закінчення зі стор. 2-ої)

зень концтабору на Колимі. Як оповідають його співв'язні - росіяни, „Корольов на Колимі обушком золото видовбував" із замерзлої землі. Напередодні другої світової війни його перевели до т. зв. „шарашки" — таємного конструкторського бюра в Москві, а опісля в Омську. Там працювали такі, як він, арештовані вчені над спеціяльними проєктами. В славній повісті „У першому колі" Солженіцин описує одну таку „шарашку". Але дійсність страшніша за фікцію.

Родини цих учених - в'язнів порозпадались. Жінок арештовано або примушено виректись ув'язнених. Дітей залякали і порозганяли по всій „батьківщині перемігшого соціялізму" або теж вкинули в тюрми чи концтабори. Родина Сергія Корольова розпалась так, як розпалась родина конструктора А. Туполєва. Саме в „шарашці" Туполєва працював Корольов, як співконструктор літаків АНТ. Там він не раз говорив співв'язням: „От, візьмуть і застрелять без некролога..."

Навіть, коли він уже був на т. зв. волі і жив у спеціяльній „віллі", його й там „охороняли" вдень і вночі. Тому бувало на прийнятті, дивлячись на енкаведиста між гістьми, С. Корольов казав своїм друзям — колишнім співв'язням: „А от прийдуть однієї ночі та й скажуть знову: — Ану, стерво, збирайся з речами і ходи!.."

Хоча до того не дійшло, все таки Сергій Корольов помер, як фактичний в'язень у віллі КҐБ. Його долю промовчали і члени Академії Наук УССР, і редактори київських наукових журналів та популярних видань.

Щоб ми не забули!

Одні з наймогутніших розумів світу — люди українського роду та української цивілізації! — пройшли оте московське пекло: в тюрмах, концтаборах і на т. зв. волі в одній із 15-ти „республік" СССР. Якщо розказувати про цих дослідників і винахідників українській молоді без цієї суттєвої інформації, то значить допомагати совєтській пропаґанді з Москви і Києва приховувати правду про справжню долю тих людей.

Розказуючи лише про їхні осяги і промовчуючи їхню вимушену жертву, ми допомагали б тій пропаґанді створювати новий міт про „особливе піклування держави" про людину, а зокрема вчену людину в СССР та в УССР.

Доля такої людини, зокрема якщо вона українського роду, не повинна залишатися таємницею для українців у вільних країнах світу. Щоб ні ми самі, ні наші молоді люди того не забули.

СПОРТ

ГАКІВКА

„Чорноморська Січ" — Вудбрідж П.А.Л. 2:1

Елизабет 6 лютого. — У чергових мистецьких змаганнях Гак. Ліги Юньйон Кавнті на льодовій арені Ворінанко „Ч. Січ" здобула скромну перемогу з найслабшим гаківковим клюбом, який в показнику табелі гор займає останнє місце. Обидва голі для „Ч. Січі" здобув Валентин Олійник в II періоді, в стадії, коли „Ч. Січ" грала без одного змагуна, що саме відбував час в „карному ложі". Єдиного голя зустрічі гості здобули в I періоді. Показник табелі гор Гаківкової Ліги Юньйон Кавнті 7-го лютого ц. р.:
1. Плейнфілд Г. К. — 20:4 точок, 45:17 відн. воріт; 2. Ч. Січ — 19:5 т., 46:20 в. в.; 3. Айронбавнд Г. К. — 12:12 т., 51:36 в. в.; 4. Вестфілд Г. К. — 11:13 т., 39:48 в. в.; 5. Юньйон Іґелс — 7:17 т., 28:37 в. в.; 6. Вудбридж П. А.Л. — 1:23 точок, 14:69 відн. воріт.

„Чорноморська Січ" II — Мавнт Лейке Г. К. 10:0

Нюарк 8 лютого. — У своїх календарних змаганнях в Гаківковій Лізі Велі Скейтерс, в якій „Січовики" ведуть безконкуренційно, українські гаківкарі розгромили двоциферним вислідом Мавнт Лейк на льодовій арені Дж. Ф. Кеннеді в Нюарку. Голі здобули: Буняк з подачі Будного в I періоді, Феґер — двократно з подач Суровича і Меле, Будний від Буняка, Кох від Квіна, Квіні і Сурович з власних акцій, в II періоді. В III і останньому періоді голі здобули: Кох з подачі Будного, Меле від Коха, Семанишин від Коха і Квін з подачі Семанишина.

ВІДБИВАНКА

„Чорноморська Січ" II — Ровей „Б" 3:1 сетів

„Чорноморська Січ" II — Перспшені „А" 3:1

У двох чергових мистецьких змаганнях Жіночої Відбиванкової Ліги Ню Джерзі молодша жіноча дружина здобула дві важливі перемоги, завдяки яким зміцнила свою позицію між чоловими дружинами ліги. Склад „Ч. Січі" II: Паславська, Стебельська, Басняк, Напора Л., Напора О., Потежна, Сиґіда Д., Пенцак, Ткач, Клапіщак. О. Напора — менаджер.

Спортова Школа УСТ „Чорноморська Січ" у 1973 р.

Цьогорічна спортова школа УСТ „Ч. Січ" відбудеться на протязі 3-ох тижнів від 22 липня до 11-го серпня ц. р. на оселі УРС „Верховина" в Глен Спей, Н. Й. Вже розпочалася підготова до цьогорічної Школи і зацікавлені можуть вже звертатися до УСТ „Ч. Січі" 680 Сендфорд Евню, Нюарк, Н. Дж. 07106 по відповідні інформації. Минулого місяця Управа УСТ „Ч. Січ" одержала листа від УСЦАК-у підписаного головою Р. Куцілем і Я. Хоростілем — секретарем, в якому між іншим пишуть: „Ми з великим признанням ставимося до Вашої праці і тому з приємністю в імені Управи УСЦАК і всієї зорганізованої спортової української громади приймаємо патронат над Спортовою Школою та заохочуємо рівночасно спортовий актив користати з її готовости вишколення та поглиблення спортового знання української молоді".

О. Твардовський

16-ТИРІЧНА ПІЯНІСТКА

Буенос Айрес. — Заледве 16-річна Ліліяна Рашківська з Буенос Айресу вже виступала в п'ятьох концертах і здобула високу оцінку преси й слухачів. У кінці минулого року її було запрошено дати концерт з нагоди 97-ої річниці міста Валентін Альсіна. Слухачі були особливо захоплені її виконанням складного „Капризного рондо" Мендельсона. Про Ліліяну Рашківську писав на сторінках тижневика „Українське Слово" в Буенос Айресі з 3-го грудня м. р. поет і перекладач М. Шафовал, що вона належить до СУМ-у і, виступаючи, завжди підкреслює: „Я — українка".

АМЕРИКАНСЬКА ПІЯНІСТКА В КИЄВІ

У Києві, в колонній залі ім. М. Лисенка, виступала з концертом американська піяністка із Філядельфії Сюзен Старр. Раніше вона здобула друге місце на музичному конкурсі ім. П. Чайковського в Москві, і тому їй дали змогу виступати в кількох містах СССР. „Культура і життя" з 8 лютого дуже високо оцінила Старр за гру і за репертуар, до якого входили твори Баха, Бетговена, Шопена Ліста, Рахманінова і Прокоф'єва — ні одного американського. Ця ж газета назвала композиторів, що їх виконував віолончеліст із Литовської ССР Д. Ґерінґас на гостинному концерті в Україні, у м. Рівному: Ґлюк, Бах, Гендель, Шуман, Чайковський і Прокоф'єв — і також ні одного литовського композитора.